

Bemutatom a Mézga családot

„Mézga Géza vagyok, nem lopom a napot, de nyakamon a csacsika család” — amikor szombaton és vasárnap esténként felhangzik a szignál —

Kriszta modell-lapjának egy részlete

Deák Tamás zenéje — s a képernyőn megjelenik a pocakos, kopaszodó figura — a szobában csendet ítenek — jön a Mézga, a Mézga család! Már ismerős az otthonuk, tudjuk hol a konyha, a fürdőszoba. A sorozat néhány filmje után kiderül, ebben a családban a mama viseli a nadrágot, Kriszta és Aladár várost, de ezes gyerekek, a papa pedig jámbor, lelkes, pesti polgár, valószínűleg könyvelő.

Ezeknek a jellemvonásoknak rajzfilmmel mindjárt, az első pillanatban ki kell derülniük. — A rajzfilmfigurák jellemvonásukat arcukon, testükön hordozzák. Az alakok tervezésekor a rendező nagyon sok pozícióban megrajzolja szereplőjét, úgy, hogy körbenézhető legyen, — szemben, oldal-, hátul-, alul-, fölülnézetben, s a modell-lapra sok-sok arckifejezés is kerül — Nepp József, a Mézga család rendezője vagy harminc lelkialapot kifejező arcot adott egy-egy figurájának. — Itt van például Kriszta egyik modell-lapja — Kriszta csodálkozik, unatkozik, figyel, gondolkodik, megsértődik, csúfolódik, nevet, megijed, fogat mos, kacérkodik, elámul. Blöki és Cicus is sok arccal szerepel — ásitó, nyelv

vet nyújtó, vicserítő, mosolygó, dühös, áhitatos.

Míg Mézgaék csodálatos történetét nézzük, hallgatjuk, — mi is elámulunk, nevetünk, mosolygunk, csodálkozunk, esetleg unatkozunk, vagy feszülten figyelünk, szórakozunk. De arra semmiképpen nem gondolunk, hogy a 13 folytatásból álló sorozathoz a rajzoló 8—10 ezer rajzot, egy csomó vázlatot készítettek és több mint ezer hátteret.

Egy film 26 perces. Ilyen hosszú sorozatot európai rajzfilm-stúdióban még nem csináltak.

A rajzfilmrendező dolga egészen más, mint az egyéb filmek rendezőjéé. Az alapötletből megszerkeszti a képes forgatókönyvet, az alakokat. Aztán a mozdulatrendező az egyes filmek történetét mozdulatokra bontja, és a többi már a rajzolókon múlik. A Mézga-filmen öt csoport dolgozott, 5 mozdulatrendezővel. A rajz után következnek a kifestés, a háttér, a zene, a zörejelvétel, a vágás, a hangosítás.

Éjjel, vasárnap szinkronizálták a filmeket, amíg Mézga Géza Harkányi Endre, Paula Györi Ilona, Kriszta Földessy Margit, és Aladár Némethy Attila hangján megszólalhattak. MZ/X-et, a távoli leszármazottat Somogyvári Rudolf, Márta szomszédot Tomanek Nándor szólaltatja meg.

— A sorozat valamennyi filmje ugyanazon téma körül bonyolódik — meséli a rendező. — A családban hiányzik valami, s a távoli rokonnak, MZ/X-hez fordulnak, aki küld egy gépet, szerkezetet — s mindig ebből lesz a bonyodalom.

— Ön melyik részt tartja a legsikerültebbnek?

— Az „Időkibővítő” címűt. Arról szól, hogy a család kirándul, s egy várromnál régi pénzt talál. Az érméket jó pénzért eladják Márta szomszédnak. Az üzletlen felbuzdulva, időkibővítő gépet kérnek Öcsitől, és ezzel visszazsarnak a XIII. századig. Szokás szerint ebből is nagy baj keveredik.

— És a tizenharmadik rész?

— Ott elpusztul a rádió, amely összeköttetést biztosít a távoli jövővel.

A Mézga család filmsorozatát tavaly kora tavasszal bemutatták a Cannes-i reklámfesztiválon — sikerrel. Azóta külföldi tv-társaságok is érdeklődnek a film iránt.

Nepp József, a nagy sikerű Gusztáv-sorozat (25 film), az oberhauseni díjnyertes öt perc gyilkosság, a Szenvedély a Mese a bogárról és más emlékeztető rajzfilm rendezője.

— A Mézga család után készül-e újabb sorozat?

Kriszta szemből és oldalról

— Egyelőre nem. Most Francia megrendelőnek dolgozunk, modernizált La Fontaine-meséket tesszük át rajzfilmre — az eredeti szöveget felhasználva. S még egy előkészület — egész estés Gusztáv-filmé, — új sztorival, új helyzetekkel.

A Gusztáv-filmek népszerűségét bizonyítja, hogy már megvették, forgalmazzák Japánban, Hollandiában, az NDK-ban, a Szovjetunióban, Olaszországban, az NSZK-ban, Franciaországban, Svédországban. A „szülő” remélik, Mézgaékkel is megismerkednek a külföldi nézők.

Kádár Márta

Tarjáni elődöntő előtt

Balassagyarmaton röptült a páva

Néhány nappal a „Röptült páva” országos népdalvetélkedő salgótarjáni elődöntője előtt, Balassagyarmaton, a Mikszáth művelődési házban forró hangulat, lelkes tapsözön. Csak a gyermekek és egészséges lelkű felnőttek tudnak ilyen önfeledten örülni, rajongani, lelkesedni. Ami a színpadon zajlik, történik, hangolja a közönséget: együtt létezik a kettő, előadó és hallgató. Az est főszereplője: a népdal. Ilyen jól sikerült rendezvény már jó ideje nem volt Balassagyarmaton. Telt ház délután is, este is.

A hallgatóság természetesen szívesen üdvözölte a televízióból ismert négy megyei énekest (Kincses Helén, Petróczy Andrásné, Sólyom József, nógárdi menyecskekórus), de a többi szereplőnek is szívóbbá tapolt, és szinte minden fellépőnek két-három ráadást kellett énekelnie.

A balassagyarmati Röptült páva is bizonyítja, hogy szükség volt az országos vetélkedőre. De más is bizonyít. Azt, hogy a hivatásos művészek mellett szívesen meghallgatjuk az amatőr énekeseket.

Nem merek arra vállalkozni, hogy a szereplőket rangsoroljam, nem is volna helyes. De nem lehet írni erről az eseményről anélkül, hogy az énekesekről ne beszéljünk. Babka Mihályné (Nógrádmegyer), balladát adott elő nagy belső feszültséggel. Kincses Helén (Szécsényfelfalu), rutinos előadó, kulturáltan énekelt. Paál Róza (Salgótarján), kissé lámpalázás volt, de ezt feledtette hajlékony, árnyalt hangja. Rapavi Johannának (Nézsza, fiatal) korához képest ígéretesen szép alhangja van, érdemes lenne rendszeresen tanulnia. Bagyinszki Judit (Ecseg), az est legfiatalabb szereplője volt. Ennek ellenére — vagy talán éppen ezért — igen jó hangulatot teremtett. Kmetty Lajos (Balassagyarmat), tapasztalt előadó, jó hanganyaggal. Guttmanna Katalin (Balassagyarmat), népdalait lobogtató, hangja engedelmesen szárnyalt a teremben. Mészáros Mihály (Mohora), nemcsak éneklésével, de tárogatójának meleg tónusával is szórakoztatta a közönséget, változatosságot vitt a műsorba. Pintér Andrásné (Kisterenye) hajlamos a drá-

mai előadásra, sötét tónusú hangja telt, szépen zengő.

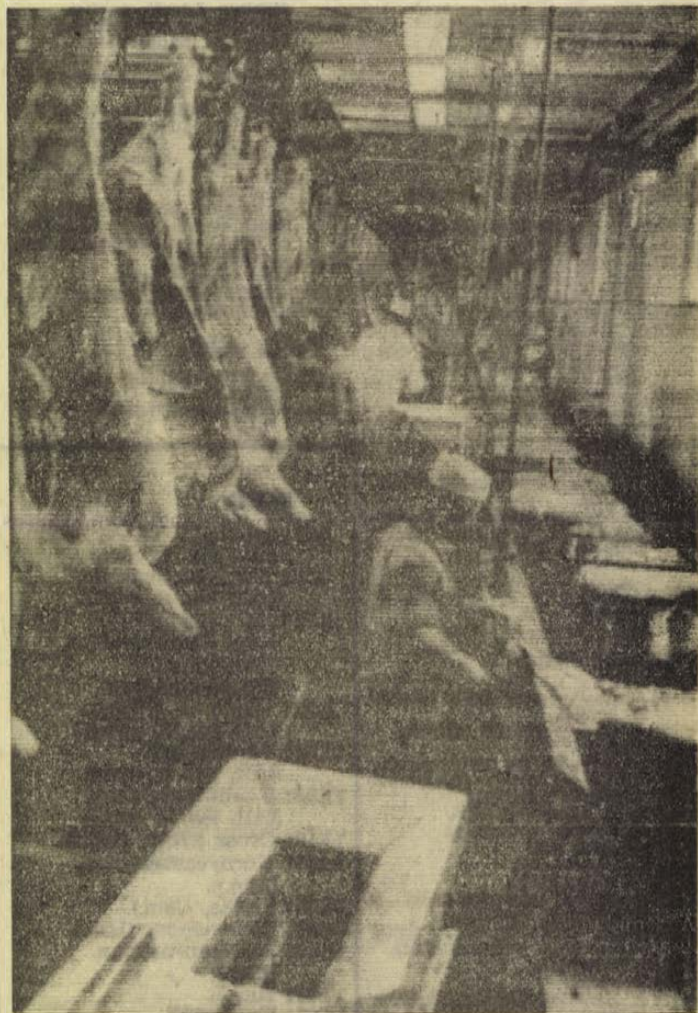
Végére hagytam azokat, akik majd Nógrád megyét képviselik a televízió vasárnapi középöntőjében. Petróczy Andrásné (Karancsbeszteri), igazi nótafa. Egész lényegében megjelenése a magyar falu népdalainak hordozóját sejteti. Hangja fényesen zeng minden fekvésben, s ezen mértékkel tud uralkodni. Sólyom József (Salgótarján), éneklése azt bizonyította, hogy nem ok nélkül volt heteken át az országos vetélkedő első helyezettje. Hangja hajlékony, kulturált. Produkciójának irányítója intenzív, belső tűz, ami nagyon rokonszenvesé teszi előadását. A nógárdi menyecskekórus zárja le a fel-sorolást. Megmutatták, hogyan kell tizenkét menyecskeként népdalokat énekelnie.

Nem volna helyes, ha szó nélkül hagynánk a kedves műsorvezetőt, Mészáros Agnést, aki összekötő szövegével és tréfás versmondókaival frissen tartotta az érdeklődést. Az énekeseket Baranyi János és népi zenekara kísérte.

Réti Zoltán

Rövidfilmek

A rövidfilmek rendszeres gyártásával és forgalmazásával csak a felszabadulás, az államosítás után kezdett filmgyártásunk foglalkozni. A felszabadulás előtti években, illetve évtizedekben néhány ún. kultúrfilm elkészítésén kívül nem fordítottak gondot olyan filmműfajok megteremtésére és kialakítására, mint amilyenek napjainkban a széles körben ismert dokumentum- és népszerű-tudományos filmek jóvoltából ismertek, és amelyek elsősorban a sokrétű magyar valóság, a magyar tájak és tudományos problémák, érdekességek megismertetésére irányulnak. A rövidfilmek legnagyobb részét a filmszínházak rendszeresen vetítik. A fejlődő filmesztétikai oktatás és a minden megyére kiterjedő filmtári mozhálózat segítségével széles tábora alakult ki a dokumentum- és a tudományos rövidfilmek iránt érdeklődő közönségnek.

Az Állatforgalmi és Húsiipari Tröszt budapesti vágóhídján korszerű, higiénikus vágóvonalat helyeztek üzembe. Az új létesítmény óránként 50 marha feldolgozására alkalmas. A nehéz fizikai munka kiküszöbölésére gépeket állítottak munkába, az állatok darabolását fűrészekkel végzik, a kábitás málfegyverrel történik, a légkondicionált helyiségben.

Nagy gondot fordítanak a higiéniai előírások betartására, amelyet állatorvosok folyamatosan ellenőriznek. Az ő feladatuk a feldolgozott állatok rendszeres vizsgálata, ha kétség merül fel, laboratóriumi vizsgálatot rendelnek el, hogy biztosan megállapíthassák egészséges volt-e vagy sem. A tisztálkodás érdekében minden munkahelyen kézfertőtlenítőt helyeztek el hideg-meleg víz és fertőtlenítő folyadék áll a dolgozók rendelkezésére. Képünkön: Nagyüzem az új vágóvonalon.

Klasszikusok és maiak

Az elmúlt 25 év alatt Mark Twain közel félszáz műve jelent meg magyarul mintegy másfél milliárd példányban. Shakespeare több mint 50 egyedi kiadásban közel 800 ezer példányban, Balzac 70 kiadása ugyancsak közel másfél milliárd példányban. A Zola-kiadások száma is 50 körül jár, a példányszám nem sokkal maradt másfél millió alatt. Boccaccio majdnem harminc kiadásban, félmillió példányban jelent meg, Gorkijnak ke-reken 120 műve majdnem másfél millió példányban, L. Tolstoj művei 75 alkalommal jelentek meg, összesen közel

másfél millió példányban. A magyar szerzők sem maradtak el ebben a nem versengésben. Petőfi Sándor költeményei közel egymillió-kétszáz ezer példányban jelentek meg, Jókai Mór regényei megközelítik a hétévmillió példányban, Mikszáth Kálmán, Móricz Zsigmond, Gárdonyi Géza regényei majdnem 4, illetve 5,4 és közel 2 millió példányban. De nem csupán ezek a klasszikusnak számító szerzők értek el magas példányszámokat; az sem ritkaság, hogy élő prózaismerő művei első kiadásban 80—150 ezer példányban jelentek meg.

(Galambos Ferenc)

Leiter Jakob és társai

Hiába mondja a magyar közmondás, hogy „aki nem tud arabosul, ne beszéljen arabosul” — mindig akadnak vállalkozó szellemek, akik alapos nyelvtudás nélkül is vállalkoznak idegen nyelvű művek fordítására. Nem sokkal több, mint száz éve valaki (borítsunk fátyolt a nevére!) egyszer a Jakob's Leiter (Jakob létrája) kifejezését Leiter Jakobnak fordította, s azóta az ilyen fordítási szarvashibákat leiterjakabnak hívják. A leiterjakab kirihatalan, mint a sajtóhíja, s közeli rokonságban áll a bakival. Aki figyelemmel olvas, szinte naponta szedhet össze egy csokorralót a leiterjakabokból, amelyek sokszor bosszantják, legtöbbször pedig megnevettetik az embert.

San Niccolò di Tolento nem tartozik az ismertebb szentek közé, egy 1934-ben megjelent kalendárium azonban mégis szerepeltette szeptember 10-én a névnapok között és Szent Toldi Miklósrá magyarosította. Még jó, hogy Arany János nem érte meg szeretett hősének szenttéavatását!

Egy pszichoanalízissel foglalkozó könyv magyar fordításában Goethe Faust-ja Goethe ökleként szerepelt. A fordító aligha olvashatta Goethe remekművét.

Egyik nagy napilapunk közgazdasági rovatában Big Five címmel a legnagyobb hat angol bank pénzügyi eredményeiről számolt be. Csak az

volt a hiba, hogy five nem hatot, hanem ötöt jelent.

A magyar újságok egy része 1938-ban nagy örömmel közölte a magyar olvasókkal, hogy Dohnányi Dante Simone című operáját bemutatja a bécsi Staatsoper. A baj csak az volt, hogy ilyen című operát Dohnányi sosem írt, de megírta fiatal korában a Simone néne című operát, s a német nyelvű hirdetés Dante Simone-jét fordították Dante Simone-jára. A zenetörténészeknek nem kis fejtörést okoztak ezzel.

Az sem tudhatott nagyon franciául, aki az Esti Kurirban feladta a következő hirdetés: „Dame française desire emploie pour voyage ou enfants”. Magyarul: A hölgy útikísérő szeretett volna lenni, vagy pedig gyerekeket akart. Persze nem tudjuk, hogy mire kapott ajánlatot.

A Pester Lloydban jelent meg, ugyancsak a harmincas évek végén a következő beszámoló: „Annahme einer Verordnug über die Valutenschie bungen durch den Ministerrat”. Hát ami azt illeti, arról sutogtak ugyan, hogy egyes miniszterek valutasibólással is foglalkoznak, de az egész minisztertanács?

A Toll, Zsolt Béla folyóirata a kor egyik legjobb esszé-

istájától közölt cikket, amely Hatvany Lajos irodalmi érdemeit méltatta, s amelynek Hatvany Lajos aligha örült. Volt benne ugyanis egy mondat, amely így hangzott: „Szerecsés keze van, mert ahova nyúl, ott aranyérre bukkan”. A járatlan olvasó ezek után joggal gondolhatta, hogy Hatvany Lajos orvos volt — és nem író.

Igen sok „baki” akkor születik, amikor az író teljesen az emlékeztetőre bízta magát, amely bizony nem egyszer cserbenhagyja az embert. Karinty Frigyes egyike volt a legműveltebb magyar íróknak, memóriája is félelmetes volt, mégis ezt írta egyik cikkében: „Arról van szó, hogy mikor Szondi Eger várát védte a töröktől...” Hát bizony Egert nem Szondi, hanem Dobó védte.

Nem véletlenül, hanem elbocsátott újságírók szándékos tréfájaként jelent meg a Szegedi Napló 1932. június 9-i számában a következő hirdetés: „A szegedi egyetem tanárai ma adják át a polgármesternek Mussolini mellszobrát, amelyet M. Angelo, a kiváló olasz szobrász készített. A szobrot abból az alkalomból nyújtják át, hogy a város a múlt hónapban, mint emlékeztető, szíves vendégszeretettel fogadta Cavour, olasz tudóst, volt miniszterelnököt.

Ebből az alkalomból a neves publicista, C. I. Cerro szerkesztésében Rómában megjelenő Acta Diurna című lap közli a fogadalmi templom képét stb...”

A kaján újságírók igen jól ismerhették volt szerkesztőjük tájékozatlanságát és felelőtlenségét, aki a képtelen hírt, amely tele volt anakronizmusokkal, tényleg közölte. Michelangelo, aki 1564-ben halt meg, nem készíthetett szobrot az olaszok hírhedt Duce-járól, aki 1883-ban született, s Cavour nem járhatott 1932-ben Szegeden, hiszen 1861-ben már halott volt. Cicerót pedig mindhárom személytől évszázadok választják el, s az Acta Diurna aligha közölhette a szegedi templom fényképét, mert ebben az időben (Július Caesar idején) Szeged még mint város nem létezett. A (szándékos) baklövések ekkora halmozása pártját ritkítja a magyar sajtó történetében.

A leiterjakabok, s egyéb újságírói baklövések gyűjtését és közreadását Agai Adolf honosította meg a Borsszem Jan. kó hasábjain, de olyan gazdag anyag állott állandóan a rendelkezésére, hogy külön rovatot kellett nyitnia az elírásoknak (bakiknak), a fordítási csodabogaroknak, a sajtóhibáknak, s a katedrai álbölcsességeknek. A lap sikerének kivívásában ezeknek az íróknak igen nagy volt a szerepe. Napjainkban a Ludas Matyi tesz közé időről időre egy-egy csokorralót, olvasóinak őszinte derűltségére, bizonyítékul annak, hogy a leiterjakab tényleg halhatatlan.